

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

937

Vragen van het lid **De Vree** (PVV) aan de Minister van Financiën over *het bericht «Helpt stichtingen en verenigingen heeft problemen bank dankzij doorgeschooten anti-terrorismemaatregelen»* (ingezonden 6 november 2024).

Antwoord van Minister **Heinen** (Financiën) (ontvangen 20 december 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Helpt stichtingen en verenigingen heeft problemen bank dankzij doorgeschooten anti-terrorismemaatregelen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Welke stappen onderneemt u om de problemen van maatschappelijke organisaties met hun bankzaken tegen te gaan?

Antwoord 2

Het betalingsverkeer moet voor iedereen toegankelijk zijn. Tegelijkertijd moet worden voorkomen dat het financieel stelsel wordt misbruikt door kwaadwillenden. De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) verwacht van poortwachters, waaronder banken, dat zij cliëntenonderzoek doen. Ik vind het van essentieel belang dat klanten geen onnodige lasten ervaren en dat banken alleen stellen en klantonderzoek doen in lijn met de risicogebaseerde aanpak. Het onderzoek van poortwachters moet risicogebaseerd zijn. Dit betekent dat de intensiteit van het onderzoek in lijn moet zijn met de risico's: zijn de risico's op witwassen of financieren van terrorisme hoog, dan zal het onderzoek diepgaander moeten zijn dan als de risico's laag zijn. De Nederlandsche Bank (DNB), de toezichthouder op de naleving van de Wwft door banken, heeft geconstateerd dat banken een meer risicogebaseerde aanpak moeten hanteren.² Banken doen ook nu soms nog steeds meer dan de Wwft vereist en stellen in sommige gevallen ook vragen die de Wwft niet voorschrijft. De huidige aanpak leidt daardoor tot onnodige lasten. Ik vind het daarom van essentieel belang dat banken blijven inzetten op het

¹ Argos, 26 oktober 2024, <https://www.vpro.nl/argos/lees/onderwerpen/artikelen/2024/helpt-van-stichtingen-en-verenigingen-heeft-problemen-met-hun-bank-dankzij-doorgeschooten-anti-terrorismemaatregelen.html>

² Zie: «Van herstel naar balans» van De Nederlandsche Bank. Zie ook: Kamerstuk 31 477, nr. 80.

verbeteren van hun risicogebaseerde aanpak, om onnodige problemen en uitsluiting te voorkomen. Dit verlicht de lasten voor personen en bedrijven die een lager risico opleveren. Ik begrijp dat het voor banken soms nog moeilijk is om risicogebaseerd te werk te gaan. Ik vraag hiervoor aandacht van toezichthouder de Nederlandsche Bank (DNB). DNB spreekt hierover met de banken.

Naar aanleiding van het rapport van DNB zijn banken in gesprek gegaan met verschillende sectoren. Tijdens deze gesprekken is gekeken hoe het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering beter en gericht kan, zodat de aandacht van de banken zich richt op de grootste risico's. Naar aanleiding van deze gesprekken zijn er door de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) verschillende standaarden opgesteld die banken uitgangspunten bieden voor het risicogebaseerder toepassen van de open normen uit de Wwft. De NVB heeft aangegeven dat er door banken momenteel gewerkt wordt aan de implementatie van de standaard voor de «not-for-profit» (NPO) sector. Sommige banken zijn hierin verder dan andere banken. In het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB)³ wordt de voortgang van de standaarden besproken. Ik benadruk in dit overleg het belang van volledige implementatie van de standaarden door banken en zal dit ook blijven doen. Het is belangrijk dat de handvatten van de NVB worden geïmplementeerd in de praktijk, zodat klanten geen onnodige lasten ervaren. Ik ben en blijf in overleg met DNB en de NVB over de risicogebaseerde aanpak en hoe die verbeterd kan worden. Begin 2025 stuur ik uw Kamer, met de Minister van Justitie en Veiligheid, de uitwerking van het regeerprogramma op het terrein van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. Een verbetering van de uitvoering van de Wwft zal ik hierin ook nadrukkelijk meenemen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat de huidige regelgeving doorslaat wat regeldruk betreft?

Antwoord 3

Poortwachters moeten de verplichtingen uit de Wwft risicogebaseerd uitvoeren, de Wwft geeft hier ook de ruimte voor. Banken doen dit nog onvoldoende. Ik vind het belangrijk dat klanten geen onnodige lasten ervaren. Banken moeten dus beter werk maken van de risicogebaseerde aanpak. Ook DNB concludeerde dat er ruimte is voor verbetering van de risicogebaseerde aanpak door banken. Momenteel stellen banken aan organisaties in sommige gevallen onnodige of teveel vragen. Wanneer banken daadwerkelijk een risicogebaseerde aanpak hanteren, zal dit niet meer moeten leiden tot onnodige regeldruk en verlicht het de lasten voor klanten die een lager risico opleveren. Begin 2025 stuur ik uw Kamer, met de Minister van Justitie en Veiligheid, de uitwerking van het regeerprogramma op het terrein van het voorkomen van witwassen en terrorismefinanciering. Een proportionele, risicogebaseerde uitvoering van de Wwft zal ik hierin ook nadrukkelijk meenemen.

Vraag 4

Welke stappen onderneemt u om de impact van de huidige, strenge regelgeving te verminderen?

Antwoord 4

De Wwft is gebaseerd op internationale standaarden en Europese wet- en regelgeving. De Wwft bevat veel open normen en schrijft een risicogebaseerde benadering voor. Bij de uitvoering daarvan gaat het mis: de lasten komen voort uit het feit dat banken de risicogebaseerde benadering niet voldoende toepassen. Voor mijn acties verwijs ik naar het antwoord op vraag 2 en de uitwerking van het regeerprogramma.

Vraag 5

Op welke manier denkt u banken te kunnen aanmoedigen om meer risicogebaseerd te werk te gaan?

³ Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer | De Nederlandsche Bank (dnb.nl)

Antwoord 5

Het is primair aan DNB, de onafhankelijk toezichthouder op de naleving van de regelgeving, om met de banken het gesprek te voeren over hoe de risicogebaseerde aanpak verbeterd kan worden. DNB heeft aangegeven dat de risicogebaseerde aanpak ook de komende jaren een prioriteit blijft.⁴ Verder verwijs ik naar het antwoord op vraag 2 wat betreft de gesprekken die ik voer met de banken en DNB en de uitwerking van het regeerprogramma voor mijn inzet in de risicogebaseerde aanpak.

Vraag 6

Hoe zorgt u ervoor dat banken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en zorgen dat bankieren voor iedereen mogelijk en toegankelijk blijft?

Antwoord 6

Ik vind het belangrijk dat iedereen in de samenleving mee kan doen. Dat vergt onder andere dat het betalingsverkeer en de dienstverlening van banken toegankelijk zijn. Ik spreek regelmatig in het MOB over de toegankelijkheid van het betalingsverkeer. Naar aanleiding van het DNB-rapport «Digitalisering van het betalingsverkeer: een uitkomst voor de één, een uitdaging voor de ander»⁵ hebben de banken een *commitment* uitgesproken om de toegankelijkheid van hun dienstverlening te verbeteren en zijn zij gestart met het programma Toegankelijk Bankieren. In het MOB is afgesproken dat er in 2026 twee KPI's behaald moeten worden: 1) de tevredenheid van consumenten in kwetsbare groepen mag maximaal 0,1 verschillen van de tevredenheid van de gemiddelde consument, 2) het aantal niet-zelfstandigen moet worden teruggebracht van 1 op de 6, naar 1 op de 7. In het MOB wordt de voortgang gemonitord.

⁴ Visie op Toezicht 2025–2028, Groeiende geopolitieke risico's hebben impact op de financiële sector | De Nederlandsche Bank (dnb.nl).

⁵ Miljoenen Nederlanders vinden lastig hun weg in de digitale betaalwereld | De Nederlandsche Bank (dnb.nl).